

Govern de les Illes Balears

Conselleria de Presidència
Direcció General de Qualitat dels Serveis

Acta de sessió plenària del Fòrum de la Ciutadania per a l'Avaluació de Polítiques i els Serveis del Govern de les Illes Balears

Identificació de la sessió

Núm.: 5

Caràcter: ordinari

Data: 26 de novembre de 2010

Horari: de 15.30 h a 19.30 h

Lloc: Tresoreria de la Seguretat Social de Palma

Assistents

M^a del Pilar Barceló Durán, vicepresidenta

Fernando Monar Rubia, secretari

Bartomeu Llinàs Mestre, conseller d'Educació i Cultura

Maria Gener Llopis, directora general d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives

Elena Navarro Duch, directora de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivexit)

Miquel Perelló Oliver, director general d'Innovació i Formació del Professorat

Miquel Mestre Morey, director general de Formació Professional i Aprenentatge Permanent

Margalida Castells Valdivielso, dinamitzadora del Fòrum

Antonio Guerrero Molina-Prados, cap de servei d'Avaluació (DGQS)

Teresa Espases González, cap de servei d'Informació al Ciutadà i Participació (DGQS)

Vanessa Servera Hoyos, cap de servei de Qualitat (DGQS)

Miguel Catalán Domínguez, vocal individual

Alberto Llodrà Rodríguez, vocal individual

Joan Mateos Muntaner, vocal individual

Conxa Tomàs Pons, vocal individual

Elia Valero Capellà, vocal individual

Alexandre Villa Wendt, vocal individual

Alejandro Saenz de San Pedro García, representant de l'associació ASIMA

Catalina Llobera Ordinas, representant de l'associació ATTAC Mallorca

Pere Guillem Coli Mulet, representant de l'associació CERCLE ECONOMIA

Jaume Ribas Seguí, representant de l'associació COAPA Balears

Andreu Cañellas, representant de l'associació DIME

Flor Dell'Agnolo, representant de la Fundació Deixalles Eivissa
Manuel Simbaña Iza, representant de l'associació FAEB
Xavier Barceló Albertí, representant de l'associació FSC-CCOO
Juan José Díez Moya, representant de l'associació PIMEB
Francesc Manuel Ramis Trujillo, representant de l'associació STEI-I
Margarita Bárez Moreno, membre del Consell Assessor
Elisenda Belda Aparicio, membre del Consell Assessor
Francisca Niell Llabrés, membre del Consell Assessor

Absents

Bartomeu Barceló Rosselló
Pedro Berruezo Chiva (s'ha excusat d'assistir-hi)
Margarita Buades Clar (s'ha excusat d'assistir-hi)
Catalina Maria Canals Gili
Ana de la Cruz Pons (s'ha excusat d'assistir-hi)
Grace Aracely Carcía Santos
Eduard Guasp Sitjar
Pere Homar Ferragut (s'ha excusat d'assistir-hi)
Immaculada Lorenzana Ledo
Francisco Javier Luna Lesmes (s'ha excusat d'assistir-hi)
Isabel Llodrà Riera (s'ha excusat d'assistir-hi)
Marcos Mari Brown
Joan Matamalas González
Carles Meca Gutiérrez
Agathe Napoly
Tomàs Navarro Delicado
Isabel Ramis Caldentey (s'ha excusat d'assistir-hi)
José Luis Rodríguez Poblador
Sonia Saavedra Ferreira (s'ha excusat d'assistir-hi)
Agustí Sainz Romero (s'ha excusat d'assistir-hi)
Antoni Sánchez Magraner
Jaume Servera Servera (s'ha excusat d'assistir-hi)
Maria Antonia Tovar Rodríguez (s'ha excusat d'assistir-hi)
Nívola Uyá Martín (s'ha excusat d'assistir-hi)
Manuel Zafra Carmona
Associació ALKAWTHAR
Associació Veïns Camp Rodó
Associació ALCAIB

Associació ALCER IB
Associació COVEIB
Creu Roja (s'ha excusat d'assistir-hi)
Fundació Esplai
Federació Associacions de Veïns de Palma (s'ha excusat d'assistir-hi)
Associació FATEP
Associació FEMEFOK (s'ha excusat d'assistir-hi)
Associació FSIB
FSP-UGT Menorca (s'ha excusat d'assistir-hi)
FSP-UGT Palma
Plataforma del Voluntariat (s'ha excusat d'assistir-hi)

Ordre del dia

1. Intervenció del conseller d'Educació i Cultura
2. Deliberació dels grups de treball.
3. Posada en comú la deliberació dels grups de treball.
4. Intervenció dels alts càrrecs de la Conselleria d'Educació i Cultura.
5. Torn obert de paraules.
6. Clausura de la vicepresidenta

Desenvolupament de la sessió

El secretari presenta l'assemblea dedicada al procés d'avaluació de les polítiques orientades al fracàs escolar i recorda que el Fòrum de la Ciutadania és una reunió de grup (*focus group*) o un grup enfocat que vol recollir l'opinió en grup de la ciutadania, que expressa valoracions relatives a les polítiques públiques per traslladar-les al Consell de Govern.

Així mateix, recorda que aquesta és la primera política que tria el Fòrum i que el Govern ha rebut les conclusions dels processos anteriors, que, en el primer cas, han donat lloc a la Llei de la bona administració i el bon govern. Per tant, el treball que es fa genera un retorn.

També exposa que la dinàmica de la sessió és la de sempre, perquè encara no s'han rebut alternatives tot i que s'està obert a recollir suggeriments quant a la metodologia de puntuació.

El senyor Guerrero explica la tècnica dels grups nominals i com es distribuirà la sessió. En primer lloc, es treballarà en grups; seguidament, es farà un resum i una posada en comú del resultat de cada grup i es coneixeran les valoracions, d'1 a 10, de les polítiques i els serveis dedicats a combatre el fracàs escolar.

1. Intervenció del conseller d'Educació i Cultura

Seguidament, el Conseller d'Educació i Cultura fa la seva intervenció. En primer lloc, agraeix les aportacions d'aquest col·lectiu obert i interessat en la qüestió educativa, de persones que estan al marge de la tasca diària de la Conselleria però que igualment poden fer aportacions més interessants, expressar idees, avaluar les polítiques i també generar retorn.

Recorda que sovint l'educació és representada per un infant o jove que simbolitza el futur de la societat i de la família i, per tant, tots volem el millor. L'objectiu bàsic en una política educativa és que l'educació és millorable, però no es tracta de fer-ho millor i amb més intensitat que en anys anteriors sinó que també cal donar suport a un tercer eix, que és adaptar-se a les necessitats de la societat.

-

La Conselleria d'Educació i Cultura ja ha incorporat diversos programes per evitar el fracàs escolar i pensant en el futur. La modernització educativa és un objectiu de la Conselleria i fer més eficaç aquesta educació n'és l'altre.

Seguidament exposa els principals eixos de treball en relació amb el fracàs escolar:

- És la legislatura en què s'han creat més infraestructures, 160 milions d'euros que són efectius (licitacions de centres que s'estan construint) i que es distribueixen entre 35 o 36 milions d'euros a Eivissa, entre 30 o 34 milions a Menorca i la resta a Mallorca. Són centres totalment moderns, amb infraestructures adequades per estudiar en un ambient apropiat.
- També ressalta la xarxa d'escoles de 0-3 anys, que és un exemple de treball en col·laboració entre el Ministeri, la CAIB, els ajuntaments i els consells, que hi han participat de manera conjunta per fer-ho realitat. Per aconseguir el resultat, cal sumar, apostar per educar en lloc de "guardar" els infants. S'ha fet una inversió de 15.000.000 d'euros, xifra que suposa 7.233 places entre transformació de centres privats que es volen acollir a la xarxa i nous equipaments.

- Arribada d'equipaments TIC als centres educatius, amb una dotació de 27.000.000 d'euros per a tecnologies de la informació i la comunicació, 25.000 ordinadors i pissarres digitals, connectivitat i cànons de projecció. Aquesta quantitat inclou actuacions de formació del professorat.
- Administració educativa electrònica: els usuaris són els docents, que poden emprar el sistema informàtic per agilitzar tràmits, conèixer els seus expedients laborals i participar en processos de selecció de professorat.
- Mitjançant un programa pilot, els alumnes de 1r d'ESO de vint-i-dos instituts d'educació secundària tindran ordinadors un any abans, mentre que l'any vinent s'instal·laran ordinadors a tots els instituts de secundària.
- Quant al manteniment dels centres educatius, en el cas dels col·legis públics hi ha una situació de definició de competències entre la CAIB i els ajuntaments, per agilitzar aquestes qüestions.
- A la Conselleria d'Educació i Cultura es fa molta feina per evitar el fracàs escolar. Es fa molta feina i molt bona, però es pot fer d'una altra manera, per exemple, cal pujar la ràtio de professors per alumne. En segon lloc, es treballa per recuperar l'autoritat del professorat, que no és un tema burocràtic sinó de la pràctica educativa que exerceix cada professor i de les eines de què disposa per treballar amb els adolescents. El que cal és millorar l'ambient de feina, cal reforçar la figura dels mediadors dins el grup classe.
- Nous models d'orientació escolar que suposaran un canvi radical de l'atenció en l'educació secundària, que no serà un equip itinerant sinó estable en el centre.
- Atenció a nouvinguts: la CAIB ha pujat un 30 % la població en 10 o 12 anys, situació que no tenen altres comunitats autònomes i, en canvi, els doblers assignats no han pujat en aquesta proporció. També cal tenir en compte que és un tipus d'alumnat d'alta mobilitat dins la comunitat autònoma, i aquest és un element distorsionant quant a resultats. S'ha posat en marxa un programa de reforç a 5è i 6è i a 1r, 2n i 3r d'ESO, i de recuperació durant l'estiu.
- El Ministeri d'Educació potencia la creació d'un conjunt de programes, però és necessari disminuir el fracàs escolar des d'una direcció més homologada, que permeti racionalitzar la tasca des d'una àrea de la Conselleria més estructurada.

També hi ha línies de treball amb la Conselleria de Salut i Consum i la Conselleria d'Afers Socials.

- Cal millorar la comunicació amb les famílies. Els CEP estan treballant per crear un programa de formació per a pares.
- La formació professional és un eix central del Ministeri d'Educació: hi ha molts programes de qualificació que permeten que els alumnes que haurien estat al carrer s'estiguin formant per tenir una feina.

El conseller Llinàs acaba ressaltant el valor de la cultura de l'avaluació per poder millorar l'educació.

3. Posada en comú la deliberació dels grups de treball.

Temes que el Fòrum ha d'avaluar. Propostes de la Conselleria d'Educació i Cultura

- A. Els recursos humans dels centres educatius són adequats (professorat, especialistes, personal d'administració i serveis...).
- B. La formació del professorat dels centres educatius és adequada.
- C. L'alumnat està satisfet amb els seus centres educatius.
- D. L'oferta educativa orientada a donar una segona oportunitat a l'alumnat amb risc d'abandonament escolar és suficient.
- E. Els continguts curriculars impartits en els centres educatius són adequats.
- F. Les mesures i els recursos adreçats a l'alumnat amb necessitats educatives específiques són adequades.
- G. La comunicació del centre amb les famílies quant al procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat és adequada.
- H. La millora contínua de les infraestructures educatives dutes a terme és apropiada.

**Puntuació total: temes que el Fòrum ha avaluat positivament
d'acord amb les propostes de la Conselleria d'Educació i Cultura**

	<i>GRUP 2</i>	<i>GRUP 1</i>	<i>Puntuació total</i>
A. Els recursos humans dels centres educatius són adequats (professorat, especialistes, personal d'administració i serveis...).	5	11	16
B. La formació del professorat dels centres educatius és adequada.	8	26	34
C. L'alumnat està satisfet amb el seus centres educatius.	9	0	9
D. L'oferta educativa orientada a donar una segona oportunitat a l'alumnat amb risc d'abandonament escolar és suficient.	12	2	14
E. Els continguts curriculars impartits en els centres educatius són adequats.	7	2	9
F. Les mesures i els recursos adreçats a l'alumnat amb necessitats educatives específiques són adequats.	12	8	20
G. La comunicació del centre amb les famílies quant al procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat és adequada.	6	12	18
H. La millora contínua de les infraestructures dutes a terme és apropiada.	13	11	24
I. Avaluau el conjunt de les polítiques contra el fracàs escolar amb una puntuació de l'1 al 10.	5	4.5	4.75

<i>Prioritats</i>	
1	B. La formació del professorat dels centres educatius és adequada.
2	H. La millora contínua de les infraestructures educatives dutes a terme és apropiada.
3	F. Les mesures i els recursos adreçats a l'alumnat amb necessitats educatives específiques són adequats.
4	G. La comunicació del centre amb les famílies quant al procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat és adequada.
5	A. Els recursos humans dels centres educatius són adequats (professorat, especialistes, personal d'administració i serveis...).
6	D. L'oferta educativa orientada a donar una segona oportunitat a l'alumnat amb risc d'abandonament escolar és suficient.
7	C. L'alumnat està satisfet amb el seus centres educatius.
7	E. Els continguts curriculars impartits en els centres educatius són adequats.

Puntuació total: temes que el Fòrum ha avaluat negativament d'acord amb les propostes de la Conselleria d'Educació i Cultura

	GRUP 2	GRUP 1	Puntuació total	Prioritats	
A. Els recursos humans dels centres educatius són adequats (professorat, especialistes, personal d'administració i serveis...).	8	16	24	1	H. La millora contínua de les infraestructures dutes a terme és apropiada.
B. La formació del professorat dels centres educatius és adequada.	15	3	18	2	E. Els continguts curriculars impartits en els centres educatius són adequats.
C. L'alumnat està satisfet amb el seus centres educatius.	6	6		3	A. Els recursos humans dels centres educatius són adequats (professorat, especialistes, personal d'administració i serveis...).
D. L'oferta educativa orientada a donar una segona oportunitat a l'alumnat amb risc d'abandonament escolar és suficient.	5	7	12	4	B. La formació del professorat dels centres educatius és adequada.
E. Els continguts curriculars impartits en els centres educatius són adequats.	6	20	26	5	C. L'alumnat està satisfet amb el seus centres educatius.
F. Les mesures i els recursos adreçats a l'alumnat amb necessitats educatives específiques són adequats.	8	4	12	5	D. L'oferta educativa dirigida a donar una segona oportunitat a l'alumnat amb risc d'abandonament escolar és suficient.
G. La comunicació del centre amb les famílies quant al procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat és adequada.	9	3	12	5	F. Les mesures i els recursos adreçats a l'alumnat amb necessitats educatives específiques són adequats.
H. La millora contínua de les infraestructures dutes a terme és apropiada.	15	13	28	5	G. La comunicació del centre amb les famílies quant al procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat és adequada.

TOTAL DE LES PUNTUACIONS DEL GRUP 1

Puntuacions: noves actuacions que hauria de dur a terme la Conselleria d'Educació i Cultura per afavorir l'èxit escolar

	<i>Prioritats 3</i>	<i>Prioritat</i>
Obrir els centres educatius en horari no lectiu.	0	
Millorar el clima de convivència escolar.	0	
Atorgar més autonomia als centres educatius.	21	1
Assegurar més amplitud de coneixements.	0	
Assegurar la lliure elecció de llengua.	8	
Potenciar accions formatives fora de l'horari lectiu.	18	2
Potenciar la implicació de les famílies.	10	3
Polítiques contra el fracàs escolar: avançar-les a l'educació infantil.	3	
Modificar el Decret d'admissió d'alumnes (compensació de nouvinguts).	6	
Potenciar les activitats artístiques.	6	
Augmentar les hores lectives.	0	

TOTAL DE LES PUNTUACIONS DEL GRUP 2

Puntuacions: noves actuacions que hauria de dur a terme la Conselleria d'Educació i Cultura per afavorir l'èxit escolar

	<i>Prioritat 3</i>	<i>Prioritat</i>
Obrir els centres educatius en horari no lectiu.	16	2
Millorar el clima de convivència escolar.	0	
Atorgar més autonomia als centres educatius.	7	
Modernitzar la formació del professorat perquè les classes siguin dinàmiques i motivin l'alumnat.	14	3
Posar a l'abast i habilitar les estructures educatives que estan infrautilitzades.	1	
Habilitar canals de participació efectius entre pares i centres de formació.	22	1
Millorar la definició dels perfils dels llocs de treball del personal docent i de la seva formació.	5	
Adequar la formació professional a la realitat social, laboral i econòmica.	7	

4. Intervenció dels alts càrrecs de la Conselleria d'Educació i Cultura.

Hi intervé la senyora Maria Gener, directora general d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives, que ressalta la necessitat de treballar per competències i amb les TIC.

Hi intervé el senyor Miquel Perelló, que posa l'accent en la tasca dels CEP i la formació inicial dels docents des de la UIB (educació primària, infantil i màster) i la formació contínua del professorat (però que és voluntària). Comenta que hi ha voluntat de canviar-ho per tal que es faci formació professional en horari lectiu. També la formació entre iguals que és la que realment dóna resultats cap a l'alumnat ja que la que surt del CEP afecta a la formació individual del professorat però no s'ha avaluat la seva transcendència ni com potència la innovació docent dins les aules.

La participació de les famílies a les escoles està abandonada, cal fer més esforços i cal fer formació dels pares i mares i tutors per millorar la seva relació a l'escola.

En la seva intervenció, el senyor Mestre repassa la política d'actuació de la Direcció General de Formació Professional.

La senyora Navarro agraeix la participació dels membres i també valora aquesta política de transparència, de rendició de comptes i l'avaluació de polítiques. Comenta que en l'últim estudi de convivència els alumnes expressen estar satisfets amb els seus centres educatius.

5. Torn obert de paraules.

- El senyor Llodrà comenta que el nivell d'exigència a l'alumnat ha baixat i que ara hi ha massa normativa i novetats constants en el sistema educatiu.
- El senyor Coli dóna l'enhorabona per la intenció del Fòrum, que implica en l'educació persones que vénen de diferents àmbits, però en qüestiona la validesa metodològica, atès que abans de fer el treball en grups el conseller n'ha fet una presentació i fins a cert punt pot "contaminar" l'avaluació. Manifesta que no hi ha hagut prou temps per debatre els temes abans de fer les votacions.
- La senyora Barceló proposa modificar el Decret d'escolarització dels nouvinguts.
- El senyor Villa comenta que hi ha ordinadors però els docents no estan preparats per formar els infants.

Els representats de la Conselleria responen als comentaris dels assistents.

El senyor Mestre comenta que és interessant que en les conclusions d'aquest Fòrum es posi èmfasi en la necessitat de crear plataformes sobre educació en què tengui més pes la societat civil.

Assenyala que maximitzar els recursos de la formació professional no és fàcil per la complexitat i diversitat d'agents implicats en la formació professional i la formació contínua.

Quant a la formació dels docents, té les seves limitacions, perquè als interins no se'ls avaluen les competències i també perquè no hi ha personal qualificat per avaluar-les.

El senyor Perelló assenyala que la formació de les generacions actuals és superior a les generació anterior i que el currículum actual ha de respondre a les necessitats i als interessos dels pares i els fills d'ara.

Quant a l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació, són un element adequat actualment i una eina que complementa i reforça el procés educatiu, i fins i tot facilita l'aprenentatge en els casos en què es vagi un poc endarrerit.

Fa constar que per damunt el llistó hi ha molta gent preparada però que malauradament hi ha molta gent per davall el llistó, i que un docent, com un llanterner, necessita una formació contínua, però que també és difícil saber què necessitarà la societat del futur i per tant formar els docents en allò que hauran de traslladar a les aules.

La senyora Gener expressa la voluntat d'acceptar les propostes i els reptes que manifesta el Fòrum i, amb referència al Decret d'admissió d'alumnes, expressa que hi ha una situació molt desequilibrada i que el Decret intenta corregir-la en tres anys, però no gaire més endavant.

El senyor Guerrero agraeix la participació dels representants de la Conselleria d'Educació i Cultura i comenta que a més de la política prevista per al proper debat, tant en la reunió intermèdia que va tenir lloc a Mallorca com en la reunió del Consell Assessor, es va plantejar la possibilitat de tractar, seguidament a aquest debat sobre fracàs escolar, un tema que hi està molt relacionat: les polítiques d'accés dels joves a la feina i contra l'atur juvenil.

7. Clausura de la vicepresidenta

L'acte de cloenda és a càrrec de la senyora Barceló, que agraeix la predisposició de la Conselleria pel que fa a recursos humans i de material de lectura al servei del Fòrum, més que parlar de fracàs escolar en general.

La senyora Barceló indica que vol comentar breument dues qüestions, una de fons i una de forma. A continuació es transcriu el contingut textual d'aquesta intervenció.

«Voy a hablar brevemente de DOS CUESTIONES, UNA DE FONDO Y UNA DE FORMA.

»LA DE FONDO. Hemos tratado de las políticas contra el fracaso escolar y algo hay que decir sobre el tema, pero la verdad es que por mi formación considero que no tengo capacidad para hacer una buena contribución sobre políticas contra el fracaso escolar desde la perspectiva que hasta ahora hemos adoptado, más allá de lo que me han indicado mis compañeros de Attac y que ya hemos transmitido al Fòrum.

»En cambio sí me gustaría aprovechar la ocasión para hacer una reflexión tangencial, desde lo que yo sé y toco cada día.

»Por conectar con la actualidad informativa, supongo que ayer leyeron en prensa la noticia de la manifestación en Madrid de funcionarios de prisiones de toda España que colapsó el tráfico, protestando, entre otras cosas, por la saturación de los centros penitenciarios. Están saturados, es cierto, y esto va a ir a peor porque tenemos uno de los códigos penales más duros de Europa.

»Por continuar con la prensa, en El País de 15-6-2009 (“Reeducarse en prisión”) pudimos leer que “La falta de formación y el fracaso escolar están directamente ligados con la delincuencia. Es significativo que más de la mitad de la población carcelaria tenga educación primaria o inferior, mientras que en el total de la población adulta sólo un 16% se ha quedado en este nivel educativo”, según datos del INE 2007.

»En su artículo “Los determinantes socioeconómicos del delito en España”, Antonio Rodríguez Andrés ha demostrado que el nivel de renta y el nivel educativo tienen un efecto claro sobre la tasa de delincuencia de las comunidades autónomas españolas (*Revista Española de Investigación Criminológica*, 2003, en www.criminologia.net/revista).

Señala que la relación entre la actividad delictiva y el nivel de estudios ha sido apoyada por diversos trabajos empíricos (Ehrlich, 1975; Lochner, 2000), y que el nivel educativo de los individuos constituye en gran medida un indicador de la posible generación de ingresos procedentes de actividades legales.

»Por tanto, para afrontar adecuadamente la delincuencia lo primero que deberían hacer las instituciones es fomentar políticas educativas destinadas a aumentar los niveles de escolarización de la población.

»Contra la criminalidad no se lucha con el cumplimiento íntegro y efectivo de las penas, sino con educación, con el seguimiento íntegro y efectivo de los diferentes niveles del sistema educativo, cuantos más mejor.

»Y sin embargo en la Encuesta de percepción de los principales problemas de España del CIS invariablemente surge la seguridad ciudadana y en cambio no se menciona el absentismo y el fracaso escolar. Aquí hay algo que no funciona en la percepción ciudadana y que convendría modificar.

»Balears se sitúa a la cabeza de las comunidades autónomas con una tasa de abandono escolar del 40,8% (Diario de Mallorca 4-9-2010). Bastantes de estos menores empezarán a pasar por el Juzgado de Menores y algunos acabarán aumentando las cifras de presos adultos.

»Gastar en educación es mucho más barato y más rentable socialmente que gastar en policía, administración de justicia y cada vez más centros penitenciarios, por no hablar del coste social en dolor humano y crispación social que genera la delincuencia.

»Por ello -lo afirmo desde mi concreta perspectiva profesional- pero no sólo y ni siquiera primordialmente por ello, es urgente, es vital para nuestra sociedad poner en valor la educación.

»Deberes para nosotros, los ciudadanos: construir un entorno social y cultural que empuje a nuestros niños y jóvenes al estudio, al interés por la cultura.

»Para la Conselleria: valorar qué es lo que está haciendo mal (pues las cifras de abandono no permiten considerar que nos encontramos ante una actuación de suficiente eficacia), y corregirlo. Si nuestra realidad es más conflictiva o presenta mayores dificultades que la de otras sociedades, como se nos ha dicho, ello no significa que tengamos que renunciar a obtener soluciones.

»El Foro ha hecho una aportación, pero sólo es la primera de todas las que sean necesarias, todos hemos de estar dispuestos a trabajar.

»UNA DE FORMA, pero no menos importante, relacionada con el propio Fòrum.

»En las últimas décadas se ha puesto de manifiesto la crisis de las instituciones democráticas.

»Lo hemos vivido muy especialmente con la actual crisis económica. Cada día se ha hecho más evidente que el poder de los mercados financieros y las multinacionales se impone al poder político y al interés de los ciudadanos.

»No sé si alguno ha visto un vídeo maravilloso de Attac TV (www.attac.tv/altermedia) en el que en 3 minutos y de un modo muy sencillo se explica un truco de magia: cómo se convierte la deuda privada en deuda pública, esto es, como se convierte la deuda privada de la especulación financiera y de la banca en deuda pública que pagamos todos los ciudadanos. El Estado ha ayudado a cambio de nada a las entidades bancarias que durante años han tenido beneficios inmensos y ahora somos nosotros quienes nos tenemos que estrechar el cinturón para pagar los platos rotos.

»Es evidente que ello también contribuye al cada vez mayor distanciamiento entre las personas y las instituciones que dicen que nos representan.

»Se agrava por la conciencia de existir una clase política profesional que nos ofrece la política como espectáculo, la política sin ideas pero con mucho marketing para despistarnos de las grandes decisiones.

»Hay la percepción de que el voto no es suficiente para lograr el control del poder, porque una vez aupados los partidos actúan conforme a dinámicas sujetas a los poderes económicos y a los propios intereses electorales, y la respuesta ciudadana a menudo es la desafección política y el abstencionismo.

»Pero esa no es la vía. Así no llegamos a ningún sitio.

»Los ciudadanos tenemos que conseguir llegar a crear un contrapoder democrático, independiente, capaz de ejercer suficiente presión sobre los dirigentes elegidos para contrarrestar la que reciben desde otros ámbitos que pretenden convertirles en la mano ejecutora de poderes económicos hostiles e intereses partidistas.

»En el mundo del mercado global la democracia participativa se ha convertido en una condición esencial para que la democracia representativa mantenga su eficacia (1).

¹ Hilary Wainwright: *Cómo ocupar el Estado. Experiencias de democracia participativa*. Icaria, Barcelona, 2005

»No es fácil.

»En particular no lo es en el ámbito de la Administración en que nos encontramos, el ámbito tradicional de los expertos frente a los no expertos que somos los ciudadanos. Pero no hay obstáculos insalvables. Frente a la falta de información y preparación de los ciudadanos para participar en las decisiones de interés general simplemente se trata delimitar los problemas de tal forma que puedan ser abordables por estos, conceder a los participantes el tiempo necesario para informarse sobre el problema y motivarles para ello. Dar a los participante la ocasión de desarrollar confianza en el sistema y permitir su realización con los humanos existentes, tal como son, nos explica Peter C. Dienel (2).

»No amilanarse. Persistir.

«Los ciudadanos podemos aportar información que difícilmente entra en la Administración y que es útil tanto para garantizar la vinculación de ésta a los intereses generales como para introducir mejoras en la prestación de servicios a la ciudadanía desde la perspectiva de esta última.

»Se trata de buscar la forma.

»Y en ello estamos.

Gracias.»

La vicepresidenta aixeca la sessió, de la qual, com a secretari, estenc aquesta acta.

El secretari

Vist i plau
La vicepresidenta

² Peter C. Dienel – Hans Harms: *Repensar la democràcia. Los Núcleos de Intervención Participativa*. Ediciones del Serbal, Barcelona, 2000